

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnishvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 38. V LJUBLJANI, dné 23. avgusta 1907. Leto II.

Žena, rodbina in zakon po soc.-demokraškem programu.

(Konec.)

Niso pa vsi socialni demokratje v tem oziru enakih misli. Na mednarodnem delavskem kongresu v Bruslju leta 1891. je voditelj belgijske socialne demokracije V a n d e r v e l d e izjavil, da je on pač za enakopravnost žena, da pa je prva dolžnost žene, biti hiši gospodinja. Nato so ga pa nemški sodrugi tako napadli in obdelovali, da je še isti dan moral izjaviti, da se on glede na žensko vprašanje strinja z vsemi sodrugi. V najnovijem času pa je proti pretiranim zahtevam sodrugov jako odločno nastopil socialni demokrat F i s c h e r, ki sploh svojim bratcem pove marsikatero bridko resnico. Oglejmo si njegova tozadevna izvajanja v »Sozialistische Monatshefte« I., 1905. On piše nekako tako-le: Ženske ni moč iztrgati iz doma gospodinjstva. Devet desetih žena je tako priklenjenih na domače ognjišče, da se nikoli ne bodo dale zapreti v skupne kasarne, jedilnice, perilnice itd. Žena ljubi svoj dom ravno tako goreče, kakor svojega moža in svoje otroke. Nikoli se žena ne bo sprijaznila s skup-

inmi kuhinjami na par in skupnimi »pitalnicami«. Današnje človeštvo sploh ne ljubi kasarn, ampak vsak si želi svojo hišico, kjer se ločen od drugih in nemoten posveti gospodinjstvu in domačiji. Če se izvede socialistična država, se bo — tako pravi Fischer — ravno nasprotno zgodilo, kar trdita Bebel in Kautsky: Ko bodo moški dobili dvakrat ali trikrat večjo plačo, ženske sploh ne bodo hotele več v tovarno in ne bodo silile vanjo, ampak se bodo še bolj kot sedaj posvetile svojemu domu!

Toda s Fischerjem niso zadovoljne socialno-demokraške sodruginje, ki so sploh še enkrat tako zagrizene kakor moški. Sodruginja A d a m s - L e h m a n n se je takoj v istem letniku »Soz. Monatshefte« oglasila proti Fischerju. Ona pravi: Me žene pričakujemo ravno od socializma, da nas reši našega suženjstva. Žena hoče vun iz kroga svoje domačije, vun v svet! Ona se hoče udejstvovati na vseh poljih kakor moški. Kako pa naj se doseže rešitev ženske od njenega suženjstva? S tem — piše bojevitna sodruginja — da bo moral mož prevzeti lep del domačega dela. Nerodni mož, ki ne zna pospravljati svoje pisalne mize sam, ki ne ume otroka pestovati in brisati, ki se ne zna nobenega gumba prišiti, se bo odslej moral vsega tega naučiti. Kuhal bo juho in šel na trg nakupovat. Seveda bodo domača dela v bodoči socialistični državi lažja in preprostejša kot sedanja. Ne bo več toliko pohišstva, peči in svetilk in preprog. Vse bo oskrbovala centrala za kurjavo, razsvetljavo, vodovodne naprave, linolej, perilo itd. Kako bodi stanovanje opravljeno, o tem posameznik ne bo imel odločevati. (To bo lepa svoboda! Tudi dela bo v bodoči socialno-demokraški državi presneto veliko — koliko delavcev bo potreba v teh centralnih napravah! In pri tem sanjari stari Bebel, da bo v bodoči socialistični državi delavni čas trajal povprek samo tri ure!) Tudi za obleko v bodoči državi ne bo treba skrbeti — vse bo proizvajala komunalna manufaktura. Prat bodo morale žene nositi v komunalno pralnico, katero bo vo-

dil »komunalni pralni odsek«. Jedlo se bo seveda tudi v »komunalni jedilnici«. Način pripravljanja jedi, jedilni čas in razdelitev poslov v kuhinji na posamezne obitelji bo urejeval in določil »komunalni jedilni odbor«. Družinskega življenja potem seveda ne bo nobenega. V istem letniku »Soz. Monatshefte« razpravlja o tem vprašanju tudi sodruginja O d a O l b e r g. Tudi ona ni zadovoljna s Fischerjem. Na strani 304. piše sodruginja, da bo v socialistični državi bodočnosti dom tako pripravno urejen z vsemi mogočimi stroji, da bo žena rabila za pospravljanje hiše samo pol ure na dan. Seveda bo tudi mož moral za delo prijeti in celo posteljo pospraviti.

Sodruginje imajo s svojega socialno-demokraškega stališča popolnoma prav, ako oporekajo Fischerju. V socialistični državi ženska sploh ne bo mogla več gospodinjiti v lastni hiši, tudi pol ure na dan ne. Kajti socialistična žena bo morala ravnolotiko in ravnotako delati v skupnih delavnicah in zadrugah kakor mož. Kajti le na ta način bo enakopravna z možem in bo mogla z njim gospodarsko konkurirati. Zato je čisto dosledno, ako hočejo socialni demokrati otroke iztrgati materinemu naročju in jih vzgajati v skupnih zavodih ter odstraniti domače gospodinjstvo. Ako Fischer po pravici pravi, da vse to ne bo mogoče in da je to čisto protinaravno, potem je zatajil svoj socialno-demokraški program.

Seveda socialni demokrati se izgovarjajo, da bo v bodoči socialistični državi delavni čas trajal samo tri, kvečjemu pet ur na dan. Toda to so same flavze in sanjarije. Le pogledimo! Leta 1904. na primer je bilo v Nemčiji na normalnotirnih železnicah 579.655 uradnikov in uslužbencev, na pošti pa 261.985. Če k temu prištejemo še uslužbence cestnih železnic in parnikov, dobimo najmanj poldrug milijon delavstva. Danes morajo ti ljudje povprečno na dan delati 12 ur. Ako bodo v socialistični državi delali samo po pet ur na dan, bo vsak promet absolutno nemogoč, ali pa bi se število

Ivo Česnik.

Cunjar.

Cunjar Jernej je lezel počasi iz vasi. A danes ni nesel cunj in kosti kakor takrat, ko je bil še trden in krepak kot hrast v dobravi. Takrat še ni bil hrbet upognjen in sključen pod težo let in lasje niso bili sivi in lice ni bilo razorano. Zdaj je prišlo to kot slaba letina ali hud naliv po hudi soparici. Danes je nesel beraško malho čez ramo in žalost se mu je brala na obrazu.

Burja je brila in debele snežinke so padale izpod neba. Završalo je preko vrhov in stresli so se stoletni hrasti, škripale so veje in otožna melodija je šla preko narave.

Jerneju je bilo težko v duši. Zeblo ga je v noge, tanko suknjico je imel tesno zapeto, levo roko je tiščal v žepu, z desno se je opiral ob palico. Staro kučmo je imel potisnjeno prav na obraz, da je mohl izpod nje le dolgi, špičasti nos in siva brada.

Spomnil se je Jernej berača, ki je prišel v taki zimi k njemu bos in napol nag. Sedel je za ognjišče in se grel. In lačen je bil. Jernejeva žena Barba mu je dala skledo zelja. Pojedel ga je kot bi udaril po snopu pšenice. Noge so mu otekle in štirinajst dni je trpel grozne bolečine.

A nihče ni čul iz njegovih ust tožbe. Molil je in čakal, kedaj mu Gospod Kristus pošlje zdravje ali smrt. In poslal mu je smrt.

Mislil si je Jernej:

»Glej, zdaj sem pa sam tak berač in burja se igra z menoj kot z lojnico turščice, ki jo postavi kmet jeseni na njivi.«

Privihral je burja in prinesla velik omet snega, pihala je Jerneju okrog ust in metalá snežinke med redke kocine na bradi.

Dobro uro je bilo še do doma, on pa je bil ves truden in upehan, gazil je sneg do kolen. Komaj je vzdignil nogo iz ene jame, že je zagazil iznova. Čez zámete se je kobalil po vseh štirih.

»Bog se me usmili, pa moje Barbe tudi! Ko ne bi bilo radi nje, ne bi hodil danes domov. Pri Šimnu bi prenočil in jutri bi jo mahnil, če bi bilo boljše vreme, sicer ne. Kaj hočem? Bog me je obiskal z novo nadlogo.«

Tako si je mislil in jo rezal počasi dalje. Dasi je hodil nizdol, mu je pot delala velike težave. Pred njim je ležala dolina, vsa v snegu, a Jernej ni videl doline in reke, ki teče ob robu gorovja, videl je le sneg, ki je sipal neprestano izpod neba, in globoko grapo, po kateri je tekel zamrznjen potok.

Na ovinku se je ustavil in zagledal pod brežino kraj ceste starega znanca Štefana.

»Bog daj dobro, prijatelj!«

»Bog daj, Štefan!«

»Kaj se držiš tako kisto, kot bi se nazobal sv. Ivana grozdja. Pojdi no sem, da se malo odpočiješ. Pogovoriva se kaj o lepih starih časih.«

»Prav praviš, nekdanj je bilo prijetno, zdaj je pa žalostno. Veš, zakaj je tako? Ker smo stari. Pride smrt in potrka in ne povpraša nič. — Nekaj ti moram povedati. Stara mi je zbolela. Tri dni že leži, dva dni nisva imela skoro ničesar za pod zob, danes sem pa vzel palico in odšel. Moram, kaj pa hočem? Ali naj umrem jaz in ona lakote? Ah, grozovito žalostna je starost. Tako pusto je kot danes zunaj v burji in snegu. Mlad sem bil včasih in sem delal in služil, potem sem se oženil in sem bral unje in sem živel počteno. Imel sem otroke, saj veš, pa so šli vsi po svetu s trebuhom za kruhom.«

»Tudi jaz sem bil mlad in tistih časov si želim nazaj. V vojski sem bil in Lahe sem učil manire. Pri konjih sem bil, v časti sem bil povsod in danes bi bil lahko sluga ali oskrbnik pri kakem majorju, če bi ne bil znorel za domom. Zdaj pa imam, berač sem in ostanem.«

»Zakaj si pa vse zapravlil?«

»Kaj, zapravlil? Zadolženo je bilo, pa si pomagaj. Prodaj in pojdi z družino od hiše do hiše.«

(Konec.)

in za nič drugega. Gotovo je, da bo prispevala država vsako leto za starostno zavarovanje velike vsote. Pri takih velikih zavodih, kakor je nameravani starostno-zavarovalni zavod, so pa ustanovni stroški veliki in ti se pokrijejo z vsoto, ki jo je predlagal dr. Lueger, kar bo tudi gotovo odobrila zbornica. V odseku so glasovale za dr. Luegerjev predlog razven socialnih demokratov vse stranke, ker jim je na tem, da resno delujejo za preskrbo delavcev, malega kmeta in pa malega obrtnika. Samo socialnim demokratom ni nič za blagor teh stanov in zato ti ljudski izkoriščevalci nastopajo proti Luegerjevemu predlogu. Seveda Tončka ni prav nič sram njegovih lažij, ker laže tako, da že sam verjame svojim lažem.

Učenca za krojaško obrt

sprejme Anton Čebulj, krojaški mojster na Jesenicah. 3-1

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v., 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo: 1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.

Uredništvo in upravništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Tovarna
za stole

Francet Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti

Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofijo št. 19. — Stari trg št. 4,
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
Prej. g. Jos. Černe.

Podružnica Resljeva cesta št. 2
Prej. g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par

**Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.**

Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Češnik & Milavec
(pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO-AMERICANA

TRIEST NEW-YORK

Potniki v Ameriko
kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simon & Simetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene